

AXEL KOEFOED hørte til det Faatal af Mennesker, om hvem man kan sige, at han kun havde Venner, og Grunden hertil var, at han var vennsæl i en Grad, som man kun sjældent træffer. For ham var det en Livsbetingelse at være god mod sine Medmennesker, og det var ham altid en stor Glæde, naar han paa en eller anden Maade kunde hjælpe en af sine Venner, og for at naa dette Maal skyede han ingen Anstrengelse eller Besvær.

Ved KOEFOEDS Død har alle hans Venner — og deres Antal var stort — lidt et smerteligt Tab, og samtidig har Dansk Ornithologisk Forening mistet den sidste af sine Fædre, et ejegodt Menneske og en interesseret og kyndig Ornitholog; men Mindet om ham vil leve mellem danske Ornithologer saa længe vor Forening bestaar.

GERHARD HEILMAN.

25. Juni 1859 — 26. Marts 1946.

Af FINN SALOMONSEN.

Den kendte Maler og Skribent GERHARD HEILMAN afgik ved Døden den 26. Marts i Aar i den høje Alder af 87 Aar. Fuglene og deres Liv var Kunstneren HEILMANS Yndlingsmotiver, og ogsaa for den videnskabelige Ornithologi har han haft væsentlig Betydning.

GERHARD HEILMAN, der tidligere kaldte sig HEILMANN, men i 1942 fik Tilladelse til at skrive sit Navn med eet n, er født 25. Juni 1859 i Skelskør som Søn af Apoteker H. P. G. HEILMANN og Hustru født MAU. Han blev Student fra Roskilde 1877 og studerede først ved Polyteknisk Læreanstalt, senere Medicin. Under Studiet blev hans kunstneriske Evner ham bevidst, og Lysten til at blive udøvende Kunstner blev ham efterhaanden saa stærk, at han afbrød Studierne og mod Familiens Ønske lod sig uddanne som Maler, idet han 1883 blev Elev hos KRØYER og SCHWARTZ. Allerede 1887 havde han sin første Udstilling paa Charlottenborg. I Tiden 1890—1902 var han fast Maler ved den Kgl. Porcellænsfabrik, men dette tilfredsstillende ham ikke, og Resten af Livet virkede han som fri

Kunstner, malede, illustrerede Bøger og skrev selv Bøger. Det maa ogsaa nævnes, at han tegnede de danske Pengesedler, der indtil for nylig var i Brug.

GERHARD HEILMAN hørte som Kunstner til Firsernes na-

turalistiske Skole. Hans Billeder er tydeligt prægede af hans Læremestre og synes derfor nu strengt traditionelle. De virker alligevel stærkt personlige gennem HEILMANS følsomme Opfattelse af den danske Natur og hans højtudviklede dekorative Sans, selvom denne nu og da har forledt ham til en tom Skønvirkestil, der hurtigt blev forældet. For en Ornitholog er hans Lærreder dog af en særlig Værdi og Skønhed, fordi Fuglene saa ofte indgaar deri som Sujetter. Han havde et meget stort Kendskab til Fuglenes Udseende og Bygning og forstod samtidig at indføre dem i et Landskab, saa det hele dannede en fuldendt Harmoni. Hans Streg var blød og sikker, og ejer end hans Fugle ikke en JOHANNES LARSENSK Liv og umiddelbare Friskhed, saa røber de dog HEILMANS skarpe Blik for det væsentlige i Fuglens Udseende og Holdning, hans usædvanlige Sans for Detaillen og hans stærkt plastiske Evne. Alt dette, i Forbindelse med hans naturalistiske Forbilleder gjorde ham til den fødte ornithologiske Illustrator, fuldt paa Højde med H. GRØNVOLD, vor internationalt kendte Fugleikonograf. Som ornithologisk Illustrator fejrede HEILMAN sine største Triumfer i de skønne Rovfugletavler i SCHIØLERS „Danmarks Fugle“, men storartede Billeder har han endvidere tegnet til flere Bøger udgivet af hans mangeaarige Ven A. L. V. MANNICHE, saaledes „Jægeren i Naturen“ (1925), „Danmarks Sangfugle“ (1926) og det store 3-Binds Værk „Danmarks Fugleliv“ (1926-30; 2den Udg. 1939), hvortil han var Medforfatter og som sikkert har bidraget mest til at gøre hans Navn kendt som Tegner og Ornitholog. Dansk Ornith. Forening staar endvidere i stor Gæld til ham for Udarbejdelsen af Tidsskriftets Omslagsbillede med de flyvende Viber, Foreningens Bomærke gennem 40 Aar.

I Dansk Ornith. For. Tidsskr. har HEILMAN skrevet ganske enkelte, korte Artikler foruden sit Hovedværk „Vor nuværende Viden om Fuglenes Afstamning“, der i flere Afdelinger offentliggjordes i Aargangene **7-10**, 1913—16. Dette Værk blev i noget omarbejdet Stand udgivet i England under Titlen „The Origin of Birds“ og vakte megen Opmærksomhed. I dette store Værk har HEILMAN samlet vor Viden om Fuglenes Oprindelse og paavist blandt hvilke uddøde Krybdyrgrupper Fuglenes Forfædre maa søges. Hans Deduktioner hviler paa en enestaaende anatomisk Viden, hvis Grundlag sikkert lagdes i

hans Medicinertid. Bogen, der er bemærkelsesværdig ved sin overordentligt grundige og omhyggelige Udarbejdelse, indeholder en Rigdom af nye, ofte meget originale Tanker. De talrige Figurer vidner om den heldige Kombination af Videnskabsmanden og Kunstneren. Værket er i stor Udstrækning blevet benyttet af Zoologer og Palæontologer, og selv i de nyeste udenlandske Haandbøger finder man hans Synspunkter diskuterede og hans Figurer gengivne. Han opnaaede med denne ene Bog at faa et anset Navn blandt Fagfæller Verden over. Her i Landet fik han derimod ikke den Paaskønnelse han fortjente, paa Grund af smaaligt Nid fra visse akademiske Kredse, hvilket vakte stor Bitterhed hos HEILMAN. For nogle Aar siden udgav han sit andet store Værk: „Universet og Traditionen“ (1940), et stort anlagt populær-videnskabeligt Arbejde om Jordens og Dyrelivets Tilblivelse, et Værk der betød en for hans Alder ganske ufattelig stor Arbejdspræstation og som udgør en fortræffelig Haandbog over disse omfattende Emner, selvom nogle af Værkets Problemstillinger hører en svunden Tid til.

HEILMAN var en betydelig Kunstner og en fremragende Videnskabsmand, hvis Arbejde dog kun een Gang modnede til Frugt, og det blev da det lødige Værk: „Fuglenes Oprindelse“. Ejendommeligt er det, at han, der dog nærmest var Autodidakt, var i Stand til suverænt at beherske en hel Række Dicipliner indenfor Biologien, et Vidnesbyrd om, hvor stærke aandelige Kræfter, der boede i ham.

HEILMAN var en Stridens Mand, der utvivlsomt selv søgte og ogsaa fandt Striden. Men han fik den frie Kunstners og Videnskabsmands lykkelige Lod og følte selv han havde et rigt Liv bag sig. Hans Værk om Fuglenes Oprindelse og hans smukkeste Fuglebilleder vil altid bevare hans Navn.

Prof. CARL MAR:MØLLER er jeg megen Tak skyldig for Oplysningerne angaaende GERHARD HEILMANS Ungdom og for Tilladelse til at benytte det gengivne Fotografi.
